

Dlaczego powinniśmy zwalczać pasożyty w stadzie świń?

Autor: Anna Bartosik

Data: 27 grudnia 2018

Choroby świń wywołane pasożytami są od bardzo dawna jednym z wielu problemów z jakimi borykają się producenci trzody chlewnej. Mimo tych doświadczeń hodowcy często lekceważą zjawisko inwazji pasożytniczych z jednego prozaicznego powodu: najczęściej mają one przebieg podkliniczny i w związku z tym są niezauważalne.

Lekceważenie wroga przynosi straty

Podkliniczny przebieg choroby objawia się **spadkiem wykorzystania paszy, zaburzeniami apetytu i ograniczeniem przyrostów masy ciała zwierząt. Pasożyty świń wywoływać mogą także biegunki, wymioty i inne zaburzenia funkcji układu trawiennego.**

Pasożyty świń powodują m.in. zaburzenia apetytu i zmniejszenie przyrostów masy ciała zwierząt.

Prowadzi to do spadku wyników produkcyjnych, a także obniżenia odporności świń i zwiększenia

ryzyka zachorowalności na inne choroby. **Parazytozy prowadzą też do zwiększenia kosztów leczenia oraz profilaktyki, jak również pogorszenia jakości rzeźnej tusz.** Zараżenie pasożytami może również prowadzić do zaburzeń płodności, takich jak problemy z zapłodnieniem czy występowanie mniejszych, słabszych miotów. **Wystąpienie objawów klinicznych** w przebiegu choroby pasożyticznej wskazuje na bardzo intensywne zarażenie, **często kończące się śmiercią zwierzęcia.**

Pasożyty świń – większy problem w mniejszym gospodarstwie

W przypadku ferm wielkotowarowych, poprzez stosowanie programów profilaktycznych, problem zarażenia pasożytami jest mniejszy. Niestety sytuacja wygląda gorzej w większości mniejszych gospodarstw, których w naszym kraju jest wiele. W takich gospodarstwach często diagnozuje się nawet kilka gatunków pasożytów.

Kompendium wiedzy o pasożytach świń

Wiele lat badań nad pasożytami pozwoliło na dokładne poznanie tych organizmów i **stworzenie skutecznych sposobów zwalczania oraz zapobiegania ich rozpowszechniania.** Aby ta wiedza mogła dotrzeć do jak największego grona producentów trzody chlewnej, powstał **pomysł stworzenia kompendium wiedzy o pasożytach świń, który w jak najlepszym stopniu pozwoli nam poznać „wroga” naszych zwierząt.** W cyklu artykułów postaramy się przedstawić **najważniejsze informacje o pasożytach świń.**

Z ich lektury będzie można dowiedzieć się jakie są drogi zakażenia, poznać w jaki sposób te organizmy przystosowały się do pasożytniczego trybu życia, jakie są mechanizmy obronne żywiciela, w jaki sposób można zdiagnozować parazytozy, opiszemy działanie chorobotwórcze oraz wykształcone mechanizmy obronne. **Skupimy się również na zapobieganiu i zwalczaniu pasożytów oraz szczegółowo opiszemy najczęściej występujące endopasożyty trzody chlewnej.** Posiadając taką wiedzę, producent będzie mógł lepiej zabezpieczyć stado przed zarażeniem, a także w szybszy sposób zauważyć objawy ewentualnej obecności pasożytów świń, minimalizując w ten sposób straty ekonomiczne w swoim gospodarstwie.

Wiedza na temat pasożytów świń pozwala lepiej zabezpieczyć stado przed zarażeniem.

Zacznijmy od tego, czym jest pasożyt

Jest to organizm, który stale lub okresowo wykorzystuje organizm żywiciela jako źródło pożywienia i środowisko życia, **jednocześnie oddziałując na niego szkodliwie**. W naturze pasożyty występują powszechnie i dotyczą niemal każdego gatunku zwierząt i roślin. Są one czynnikami selekcyjnymi w wielu populacjach.

Jednak u zwierząt udomowionych, przynoszą one straty, a także mogą zagrozić życiu ludzi. Świnie mogą być żywicielami wielu gatunków pasożytów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, a stadny chów tych zwierząt sprzyja łatwemu rozprzestrzenianiu się inwazji.

Pasożyt zewnętrzny, zwany też ektopasożytem, żeruje przyczepiony do zewnętrznej powierzchni ciała gospodarza lub przebywa w jamach komunikujących się ze środowiskiem zewnętrznym (np. jama gębowa, odbył) nie tracąc kontaktu ze środowiskiem zewnętrznym (np. pchły, kleszcze, owsiki).

Pasożyt wewnętrzny, czyli endopasożyt, to organizm, który przebywa całkowicie wewnątrz ciała gospodarza, **najczęściej w przewodzie pokarmowym, choć niektóre bytują w drogach oddechowych, mięśniach czy mózgu**. Należy jednak zaznaczyć, że endopasożyty dążą do jak najdłuższego bytowania w ciele gospodarza, ponieważ szybka śmierć żywiciela pozbawiłaby je własnego środowiska życia.

Świnie mogą być żywicielami wielu gatunków pasożytów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych, a stadny chów tych zwierząt sprzyja łatwemu rozprzestrzenianiu się inwazji.

Opis przebiegu rozwoju pasożyta wraz z wskazaniem właściwego żywiciela nazywamy cyklem rozwojowym. **Wyróżniamy cykl rozwojowy prosty oraz złożony**. Pierwszy z nich charakteryzuje się udziałem tylko jednego żywiciela, w którym ma miejsce rozmnażanie płciowe dojrzałych osobników. **Następnie do środowiska wydalone są np. jaja, larwy, cysty, oocysty, które przekształcają się w postaci inwazyjne**. Do przebiegu cyklu rozwojowego złożonego, **różne postaci pasożyta muszą przebyć drogę przez dwóch lub nawet więcej żywicieli**.

Organizm gospodarza może być dla pasożyta żywicielem ostatecznym, pośrednim lub rezerwowym.

W organizmie żywiciela ostatecznego pasożyt osiąga dojrzałość płciową i w nim rozmnaża się płciowo. Żywiciel pośredni jest organizmem niezbędnym w cyklu rozwojowym pasożytów, u których

występują postacie larwalne. W ciele żywiciela pośredniego dochodzi również do rozmnażania bezpłciowego pasożytów. **Gospodarz rezerwowy (parateniczny)** może być żywicielem larw, lecz nie jest on niezbędny do zamknięcia cyklu rozwojowego pasożyta.

Jak rozpoznać czy nasze stado może być zarażone pasożytami?

W przypadku ektopasożytów (np. wszy), sprawa jest prosta, ponieważ często jesteśmy w stanie zobaczyć je gołym okiem. Najczęściej wszy występują w okolicach uszu, a także na brzuchu i po wewnętrznej stronie ud. Ponadto naszą uwagę powinno zwrócić częste ocieranie się świń o ściany i elementy kojców.

Częste ocieranie się świń o ściany i elementy kojców może być symptomem inwazji pasożytów zewnętrznych.

W przypadku diagnostyki endopasożytów świń sprawa jest już trochę bardziej skomplikowana. Zarażone zwierzęta często nie wykazują żadnych objawów chorobowych. Jediną oznaką mogącą świadczyć o żerowaniu pasożytów wewnętrznych bywa zahamowanie wzrostu. Ich obecność można potwierdzić wyłącznie badaniem laboratoryjnym kału lub krwi.

Często mamy niestety do czynienia z jednoczesną inwazją wielu gatunków pasożytów, co dodatkowo utrudnia jednoznaczne rozpoznanie schorzenia. Stwierdzenie jaj pasożytów w kale zwierzęcia potwierdza zarażenie, lecz niestwierdzenie ich nie wyklucza obecności pasożytów w organizmie zwierzęcia.

Niestety, większość gatunków bytujących na trzodzie chlewnej może również egzystować w organizmie człowieka. Niektóre z nich mogą zagrażać zdrowiu, a nawet życiu ludzi.

Większość gatunków bytujących na trzodzie chlewnej może również egzystować w organizmie człowieka. Niektóre z nich mogą zagrażać zdrowiu, a nawet życiu ludzi.

Pasożyty świń – „wróg” dla człowieka

Parazyty trzody chlewnej mogą stanowić zagrożenie dla konsumentów wieprzowiny. Corocznie notuje się kilka śmiertelnych przypadków, m.in. włośnicy, będących następstwem spożycia mięsa świni lub dzika, które nie zostało poddane badaniu.

Jeszcze powszechniejsze są przypadki zarażenia innymi pasożytami, **które prowadzą do takich chorób jak tasiemczyce, wągrzyce czy bąblowica jednojamowa. Objawy tych zoonoz są różne: od braku łaknienia, niedokrwistości i osłabienia przez upośledzenia czynności narządów do drgawek, zaburzeń psychicznych.** Jak widać parazyty świń nie prowadzą tylko do strat ekonomicznych gospodarstwa, ale również mogą zagrażać zdrowiu, a nawet życiu człowieka. Dlatego, tak **ważna jest profilaktyka oraz skuteczne zwalczanie robaczyc świń.**